

مقاله کوتاه علمی

Pterandrophysalis levantina زنبور انگل واره

(Hymenoptera: Trichogrammatidae)، گزارش جدید جنس و گونه از ایران

مسعود تقی‌زاده و حسین لطفعلی‌زاده*

بخش تحقیقات گیاه‌پزشکی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی آذربایجان شرقی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تبریز، ایران.

* مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: hlotfalizadeh@gmail.com

Parasitic wasp, *Pterandrophysalis levantina* (Hymenoptera: Trichogrammatidae), new record of the genus and species from Iran

Masoud Taghizadeh & Hossein Lotfalizadeh*

Plant Protection Research Department, East Azarbaijan Agricultural and Natural Resources Research and Education Center, AREEO, Tabriz, Iran.

* Corresponding author, E-mail: hlotfalizadeh@gmail.com

Abstract

During a parasitoids sampling in Arasbaran forest in East Azarbaijan province, a male specimen of an interesting Trichogrammatid wasp (Hymenoptera: Chalcidoidea) was collected. This specimen was collected on *Matricaria camomilla* L. (Asteraceae) in July 2020. It was identified as *Pterandrophysalis levantina* Nowicki, 1935. This is the first record of the genus and species from Iran.

Key words: Wild chamomile, Arasbaran, *Pterandrophysalis*, parasitoid, Iran

Received: 23 August 2020, Accepted: 4 November 2020.

در جریان نمونه‌برداری‌های به عمل آمده از منطقه ارسباران، نمونه‌ای از یک گونه زنبور نر از خانواده Trichogrammatidae جمع‌آوری و به شرح زیر شناسایی شد که اولین گزارش آن از ایران محسوب می‌شود:

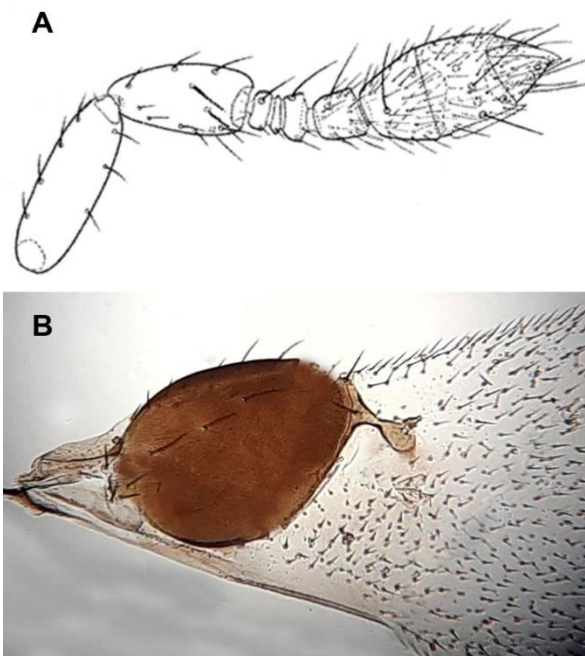
گونه *Pterandrophysalis levantina* Nowicki, 1935

این زنبور متعلق به زیرخانواده Trichogrammatinae و قبیله Trichogrammatini است. میزبان اولیه آن حشرات راسته سخت‌بالپوشان به خصوص خانواده Curculionidae می‌باشد. از این جنس فقط یک گونه در دنیا گزارش شده است و گونه دوم تحت عنوان *Pterandrophysalis plasmans* Burks, Pinto & Heraty, 2015 به صورت فسیل یافت شده است (Burks et al., 2015).

نمونه مطالعه شده: یک زنبور نر روی گیاه بابونه (*Matricaria camomilla* L.) از منطقه مکیدی در جنگل ارسباران (38°51'14"N, 46°55'1"E, 1398m) جمع‌آوری شده است.

صفات ریخت‌شناسی افتراقی: بدن در افراد نر ۰/۸ میلی‌متر ولی در ماده‌ها اندکی بزرگتر (حدود ۱ میلی‌متر)، رنگ عمومی بدن سیاه با پاهای تیره، زانو و قاعده ساق پا زرد رنگ است، شاخک (شکل ۱A) با فونیکل یک بندی و آنلی سه بندی، بال‌ها (شکل ۱B) پهن و رشد یافته و حاوی موهای متراکم، با رگبال استیگمال مشخص

و اغلب کوتاه، رگبال حاشیه‌ای بسیار متورم، تخم‌مرغی شکل و تیره رنگ، در افراد ماده رگبال حاشیه‌ای کوتاه و ضخیم تقریباً به درازای رگبال استیگمال.

شکل ۱- (A) شاخک و (B) رگ‌بندی بال جلویی در جنس نر زنبور *Pterandrophysalis levantina*
Fig. 1. A. Antenna and B. fore wing venation, in the male of *Pterandrophysalis levantina*

پراکنش جغرافیایی: این گونه از برخی از کشورهای اروپایی (Peck *et al.*, 1964; Polaszek *et al.*, 2009)، آمریکا و در خاورمیانه از ترکیه، تونس و سوریه گزارش شده است (Noyes, 2020). ولی از ایران برای نخستین بار گزارش می‌شود. نمونه این گونه در آزمایشگاه بخش تحقیقات گیاه پزشکی مرکز تحقیقات و منابع طبیعی استان آذربایجان شرقی نگهداری می‌شود.

References

- Burks, R. A., Heraty, J. M., Pinto, J. D. & Grimaldi, D. (2015) Small but not ephemeral: newly discovered species of Aphelnidae and Trichogrammatidae (Insecta: Hymenoptera: Chalcidoidea) from Eocene amber. *Systematic Entomology* 40(3), 592-605.
- Noyes, J. S. (2020) Universal Chalcidoidea Database. The Natural History Museum, London. Available from: <http://www.nhm.ac.uk/chalcidoids> (Accessed 20th August 2020).
- Peck, O., Bouček, Z. & Hoffer, A. (1964) Keys to the Chalcidoidea of Czechoslovakia (Insecta: Hymenoptera). *Memoirs of the Entomological Society of Canada* 96, 7-121.
- Polaszek, A., McIvor, C. & Brooks, J. (2009) *Pterandrophysalis levantina* Nowicki (Hymenoptera: Trichogrammatidae): a genus and species new to Britain and France. *British Journal of Entomology and Natural History* 22, 43-45.